

Dünyada ve Türkiye’de Ekonomi Gündemi

ABD

- ABD’de yeniden başkan seçilen Donald Trump’ın politikalarına yönelik belirsizlikler, risk iştahını azaltırken tahvil piyasalarında satış baskısının devam etmesine neden oluyor. ABD’nin 10 yıllık tahvil faizi, 1 Temmuz’dan bu yana en yüksek seviye olan yüzde 4,48’e çıktı. Ayrıca, dolar endeksi, artış eğilimini dördüncü işlem gününe taşıyarak 106,7 seviyesine çıkararak yaklaşık 1 yılın zirvesine ulaştı.
- Donald Trump’ın önerdiği ekonomi politikalarının Fed’in 2025’te bir dizi ek faiz indirimi beklentilerini nasıl etkileyebileceği piyasalarda tartışma konusu oldu. Ekonomistler, tarifeler, vergi kesintileri ve göçmen politikalarının enflasyonu artırarak bütçe açığını büyüteceğini ve Fed’in faiz indirimlerini geciktireceğini öngörmekte. Bu yüzden bazı uzmanlar, gelecek yıl faiz indirimlerinin sayısının ve hızının azalmasını bekliyor.
- ABD’de elektriğin yaklaşık yüzde 20’si ve karbonsuz enerjisinin yarısı nükleer enerjiden sağlanıyor. Nükleer enerjiye ve ilgili tedarik zincirlerine yapılacak yatırımların, ulusal güvenliği güçlendirerek enerji güvenilirliğini artıracığı, ekonomiyi büyüteceği ve ABD’nin küresel rekabet gücünü yeniden tesis edeceği vurgulandı. Bu kapsamda, ABD’nin mevcut nükleer enerji kapasitesini en az 3 katına çıkararak 2050 yılına kadar 200 gigavatlık yeni kapasite oluşturmayı hedeflediği belirtildi.

Avrupa

- Avrupa Merkez Bankası (ECB), piyasa beklentileri doğrultusunda yılın üçüncü faiz indirimini gerçekleştirerek üç temel politika faizini 25 baz puan düşürdü. Mevduat faizi yüzde 3,50’den yüzde 3,25’e, refinansman faizi ve marjinal borçlanma faizi ise sırasıyla yüzde 3,40 ve yüzde 3,65’e indirildi. Böylece, yılın 7. toplantısında, refinansman ve marjinal fonlama faizleri Mart 2016’dan, mevduat faizi ise Eylül 2019’dan sonra üçüncü kez indirildi.
- AB, Avrupa’nın ekonomisini canlandırmak ve ABD ile Çin arasındaki büyüyen uçurumu kapatmak için uzun zamandır beklenen 'Yeni Avrupa Rekabetçilik Anlaşması'nı onayladı. Anlaşmada, tek pazarın derinleştirilmesi, KOBİ’ler ve yeni kurulan şirketler için nakit akışı sağlanması, bürokratik engellerin azaltılması ve yerli yüksek teknolojinin teşvik edilmesi gibi çözümler yer alırken, on yılın sonuna kadar GSYİH’nın en az yüzde 3’ünün Ar-Ge’ye harcanması hedefleniyor. Donald Trump’ın gümrük vergileri uygulama tehdidinin gerçekleşmesi durumunda, bu ekonomik perspektifin daha da kötüleşebileceği vurgulandı.
- Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat), Avrupa Birliği (AB) ile Euro Bölgesi’nin üçüncü çeyrek GSYH öncü verilerini açıkladı. Euro Bölgesi’nde 2024’ün üçüncü çeyreğinde mevsimsellikten arındırılmış GSYH, bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 0,4 arttı ve geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,9 yükseldi. AB’de ise GSYH, üçüncü çeyrekte çeyreklik bazda yüzde 0,3, yıllık bazda ise yüzde 1 artış gösterdi.

Asya

- Merkez bankaları, Ekim ayında çeşitli faiz değişiklikleri gerçekleştirdi. Güney Kore Merkez Bankası, politika faizini 25 baz puan indirerek yüzde 3,25 seviyesine çekti; bu, 2020’den bu yana yapılan ilk faiz indirimi oldu. Çin Merkez Bankası, ana politika faizini sabit tutarken, Ulusal Bankalar Arası Fon Merkezi 1 yıllık kredi faizini yüzde 3,35’ten yüzde 3,1’e, 5 yıllık kredi faizini ise yüzde 3,85’ten yüzde 3,6’ya düşürdü. Japonya, faiz oranlarında değişikliğe gitmezken, Rusya Merkez Bankası politika faizini 200 baz puan artırarak yüzde 21’e yükseltti ve böylece tüm zamanların en yüksek seviyesine çıkardı.
- Ulusal İstatistik Bürosu’na göre, Çin’in Ekim ayındaki enflasyonu yıllık bazda yüzde 0,3 arttı; bu, Eylül ayındaki yüzde 0,4’lük artışın ardından en düşük seviyeye işaret etti. Asya borsalarında ise düşüşler görüldü; Hang Seng yüzde 2,2 azalarak 20.270,77’ye, Şanghay Bileşik endeksi yüzde 0,4 gerileyerek 3.437,90’a, Japonya’nın Nikkei endeksi yüzde 0,4 düşerek 39.347,79’a, Avustralya’nın S&P/ASX 200 endeksi yüzde 0,5 azalarak 8.252,70’e ve Güney Kore’nin Kospi endeksi yüzde 1 düşerek 2.534,82’ye geriledi.

Türkiye

- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 29. Taraflar Konferansı'nda (COP29), 2050 net sıfır hedefine ulaşmak için nükleer enerjinin önemi vurgulandı. COP28'de ABD'nin öncülüğünde Fransa, Japonya ve Güney Kore'nin imzaladığı "Nükleer Enerjiyi Üç Katına Çıkarma Deklarasyonu"na bu yıl 6 ülke daha katıldı, bunlar arasında Türkiye de yer aldı. Türkiye, bu imza ile küresel nükleer enerji kurulu gücünü 2020'ye göre 2050'de 3 katına çıkarma hedefini paylaştı.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) rezervleri Kasım başındaki zirve seviyesinden gerileyerek 8 Kasım haftasında brüt rezervler 157,3 milyar dolara düştü. Bir önceki hafta brüt rezervler 159,6 milyar dolar ile yeni bir zirveye ulaşmıştı. Aynı dönemde, net rezerv 61,2 milyar dolardan 60,7 milyar dolara inerken, swap hariç net rezervler de 45,1 milyar dolara gerileyerek önceki haftaya göre sınırlı bir azalış gösterdi.
- Merkez Bankası, Eylül ayında cari işlemler dengesinin 2,99 milyar dolar fazla verdiğini açıkladı. Altın ve enerji hariç cari denge ise 7,7 milyar dolar fazla verdi. Doğrudan yatırımlardan 649 milyon dolar, portföy yatırımlarından ise 370 milyon dolar net giriş sağlandı, ancak resmi rezervlerde 719 milyon dolar net azalış yaşandı.

Finansal Piyasalar

- Altının gram fiyatı, yüzde 0,02 değer kazanarak 2.843 lira seviyesine çıktı. Çeyrek altın 4.860 liradan, Cumhuriyet altını ise 19.661 liradan satılıyor. Güçlenen dolar ve yükselen tahvil faizleri ile alternatif maliyeti artan altının ons fiyatında düşüş eğilimi 11 Kasım haftasının son gününe taşınırken, şu sıralarda önceki kapanışına göre yüzde 0,28 değer kaybıyla 2.566 dolardan işlem görüyor.
- 72,48 dolara kadar yükselen Brent petrolün varil fiyatı, günü 72,33 dolar seviyesinde tamamladı. Perşembe gününe 67,91 dolar ile başlayan ABD Ham Petrol, günün kapanışı itibarıyla %0,84 artışla 68,49 dolardan işlem görüyor.
- Yurt içinde alıcılı bir seyir izleyen Borsa İstanbul'da BIST 100 endeksi, yüzde 0,69 değer kazanarak 9.420,42 puanla işlem gördü.
- TL/USD 34,33 seviyelerinde seyrederken, TL/EURO 36,26 seviyelerinde işlem gördü. Hafta boyunca döviz kurlarında bazı oynamalar olsa da, genel itibarıyla önemli değişiklikler yaşanmadı.

Yurtiçi Verilere Detaylı Bakış

Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı %8,6 seviyesinde gerçekleşti

Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2024 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 35 bin kişi artarak 3 milyon 100 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise değişim göstermeyerek %8,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde %6,7 iken kadınlarda %12,3 olarak tahmin edildi.

Kaynak: TÜİK

İstihdam edilenlerin sayısı 2024 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 95 bin kişi artarak 32 milyon 823 bin kişi, istihdam oranı ise 0,1 puan artarak %49,7 oldu. Bu oran erkeklerde %67,3 iken kadınlarda %32,5 olarak gerçekleşti.

Makroekonomik Göstergeler

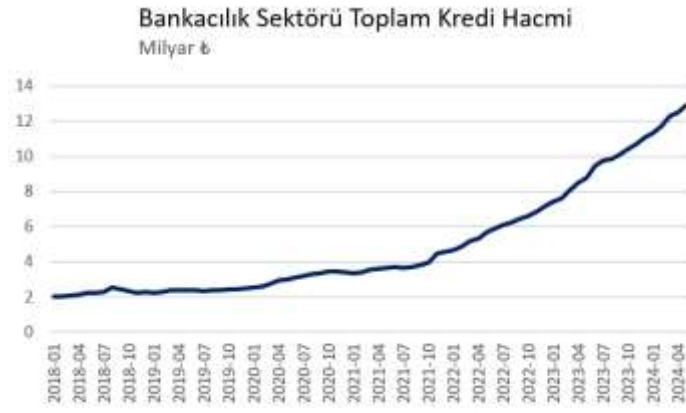

Kaynak: TÜİK

Öncü Göstergeler

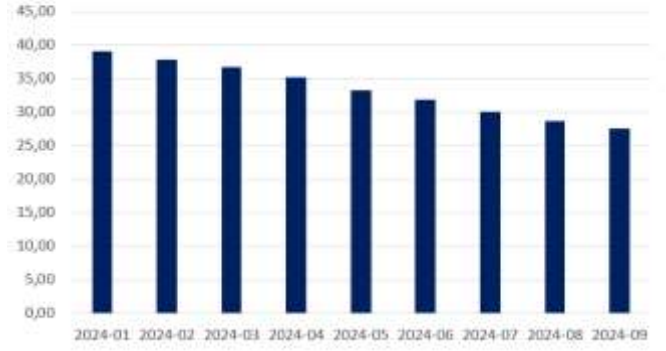

Kaynak: TÜİK

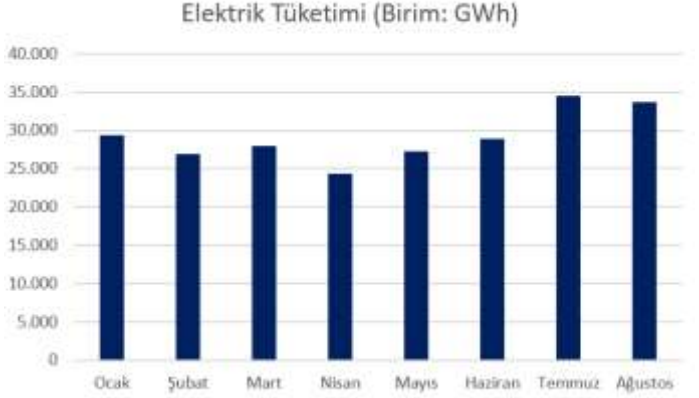

Kaynak: TCMB

Piyasa Katılımcıları Enflasyon Beklentisi

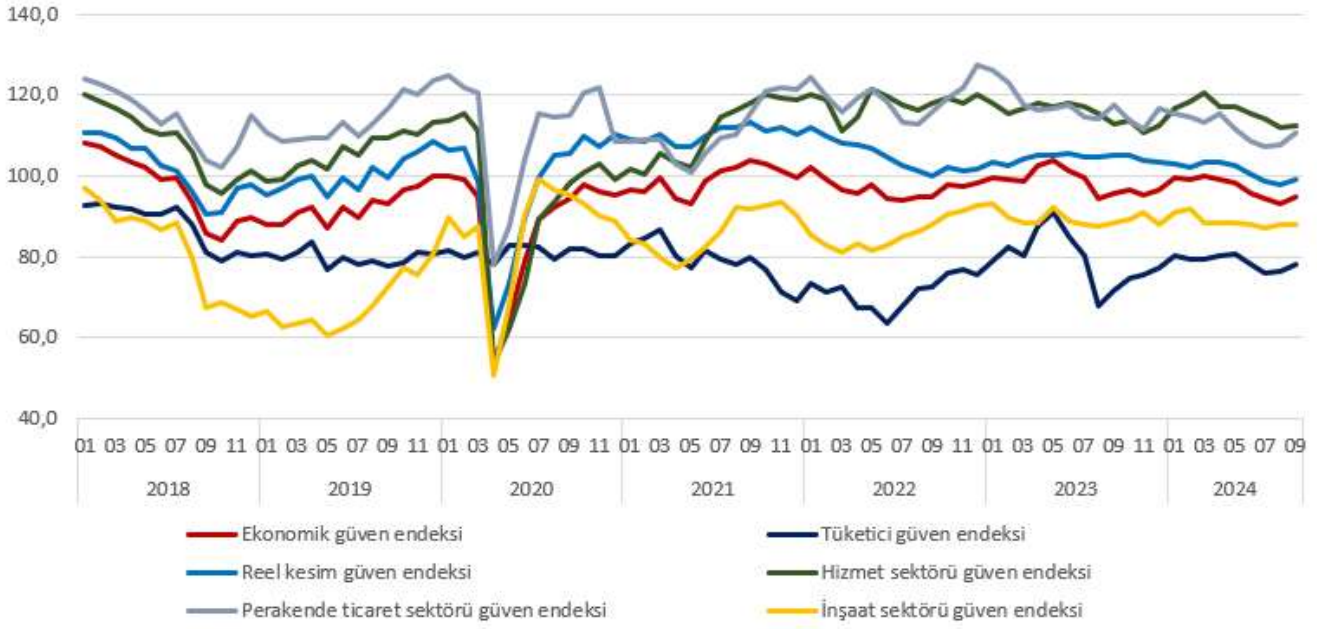

Kaynak: TCMB

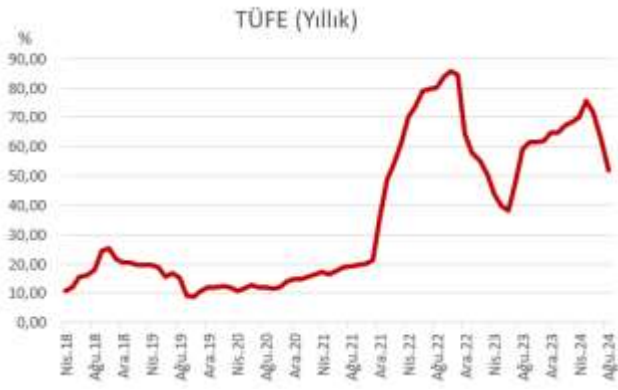
Kaynak: ETKB

Güven Endeksleri

Kaynak: TÜİK

Enflasyon Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

İş Gücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

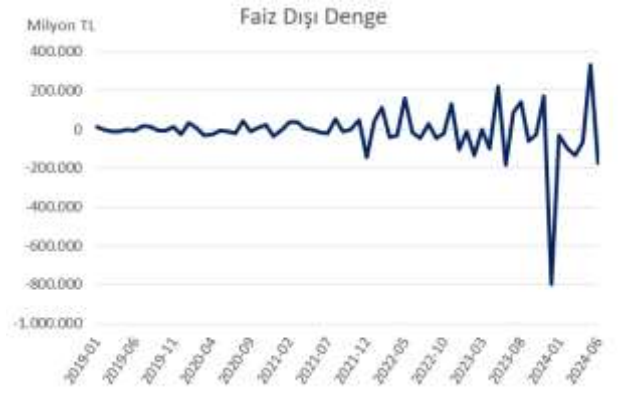

Kaynak: TÜİK

Kamu Maliyesi Göstergeleri

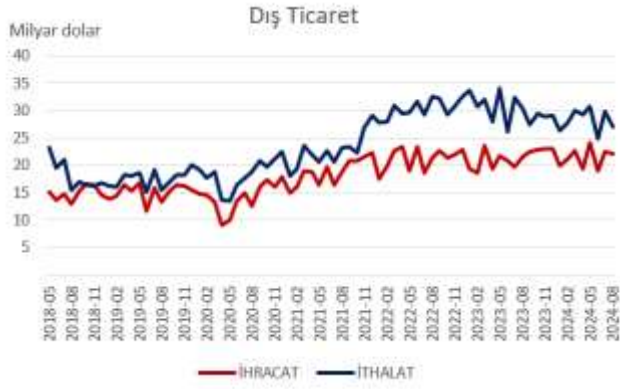

Kaynak: HMB

Kaynak: HMB

Dış Ticaret Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

